

**Житомирський
державний
університет імені
Івана Франка**

**Тернопільський
національний
педагогічний
університет імені
Володимира
Гнатюка**

**Київський
столичний
університет імені
Бориса Грінченка**

Littera Scripta Manet:

**Нові тенденції у перекладознавстві,
філології та лінгводидактиці у контексті
глобалізаційних процесів**

**Матеріали 3-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та молодих учених**

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
5 листопада 2025 року

Житомир 2025

УДК 81'255:81'42:001.891

Н-76

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету
імені Івана Франка від «28» листопада 2025 року,
протокол № 22*

Рецензенти:

Антонюк Н. М., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Могельницька Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя Державного університету «Житомирська політехніка»;

Соловйова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Littera Scripta Manet : зб. наук. пр. за матеріалами 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та молодих учених "**Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів**" / за ред. Полховської М. В., Борисенко Н.Д., Мосієнко О. В., Лисецької Ю. В. Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2025. Вип. 11. 406 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, здобувачів та молодих учених «Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів», яка відбулася 5 листопада 2025 року в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в межах відзначення Міжнародного дня науки. Теми доповідей охоплюють лінгвістичну, перекладознавчу та лінгводидактичну галузі.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат,

власних імен, посилань на наукові та літературні джерела, інші відомості відповідають автори публікації.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

©Колектив авторів,2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

68.Лучко О. О. Translation of Biological Terms	194
69.Маліновський І. В. Табуйована лексика в українських перекладах С. Кінга та А. Невілла	196
70.Мальченко Б. С. Культурні реалії в українському перекладі англомовних серіалів	199
71.Малярчук К. Д. Специфіка відтворення гендерних особливостей у перекладі роману Джейн Остін «Гордість і упередження» українською мовою	201
72.Мамчур Є. Р. Der Romane von e. M. Remarque: Besonderheiten der Übersetzung ins Ukrainische	205
73.Мамчур Ю. Р. Лінгвопрагматичний аналіз навчального контенту цифрових платформ для вивчення іноземних мов	207
74.Марічка А. А. Стилiстичні засоби як чинник формування ідіостилію Елізабет Гаскелл у романі «Північ і Південь»	210
75.Марчук В. О. Відтворення емоційної семантики німецьких фразеологізмів у перекладі українською мовою	213
76.Машталяр К. О. Difficulties In Learning English Vocabulary	217
77.Мельник А. А. Developing Students' Lexical Competence as the Basis of Foreign Language Acquisition)	219
78.Мельник В. О. Медіадискурс у сучасному інформаційному суспільстві	222
79.Мельниченко О. А. Семантична реалізація Modo Subjuntivo в іспанськомовному кінодискурсі	225
80. Міхальова А. О. Generational Representation in Media Discourse	228
81.Мороз А. Р. Норми вживання фемінітивів в іспанськомовному культурному просторі	232
82.Налисник В. В. Відтворення античного колориту у художніх творах	235
83.Нікітіна Є. В. Особливості перекладу словосполучень Business + Noun / Adjective	237
84.Ніколаєць Д. І. Рольова гра як засіб розвитку англомовного усного спілкування учнів старших класів	239
85.Нога К. В. Медична термінологія у фільмах і серіалах: що потрібно знати перекладачу та глядачеві	242
86.Нога К. В. Переклад радянських документів: компетенція білінгва чи професійного перекладача	245
87.Ноговська С. Г. Теоретико-методологічні засади перекладу гумору в іспанськомовній рекламі бобових	247
88.Огороднік Д. С. Використання інтерактивних засобів для розвитку інтонаційних навичок у німецькій мові	251
89.Олещенко Т. М. Функціонування англомовної суспільно-політичної термінології в міжнародних документах	253
90.Олійник С. Б. Developing Sociocultural Competence Through Foreign Literature	256
91.Островська О. А. Відтворення іронії в англо-українському публіцистичному перекладі	259

Лучко О.О.
гр. АУП-37
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Наук. керівник – к.ф.н, доцент Караневич М.І.

TRANSLATION OF BIOLOGICAL TERMS

Translating biological terms can be challenging. Among the reasons the scholars mention the following issues: a word in the source language can have one meaning and the equivalent in the target language several meanings, a word may have no direct translation at all and require an explanation. Hence, it is a translator's job to make accurate word choices to ensure a high quality translation [3, p. 38].

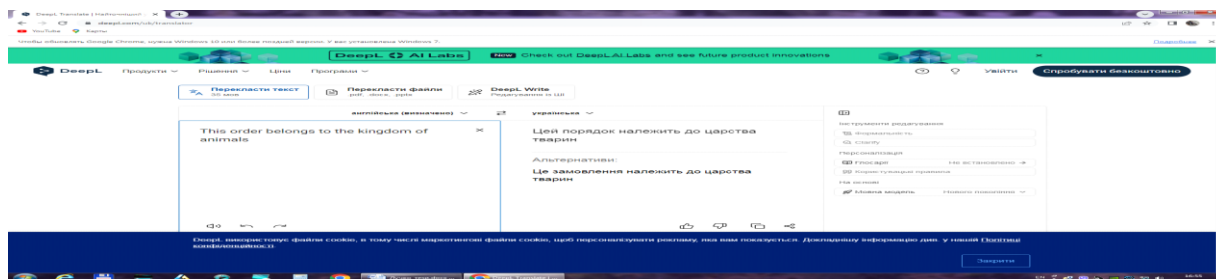
This abstract explores how online translation tools, DeepL [2] in particular, cope with the translation of biology-related terminology.

Nowadays, people rely more and more on machine translation (MT), but it makes mistakes that require human review. For example, if no additional context is provided, DeepL translates “kingdom” into «королівство» and doesn't provide any alternatives, e.g. «царство», which is important when a translator deals with taxonomic ranks (See Picture 1).

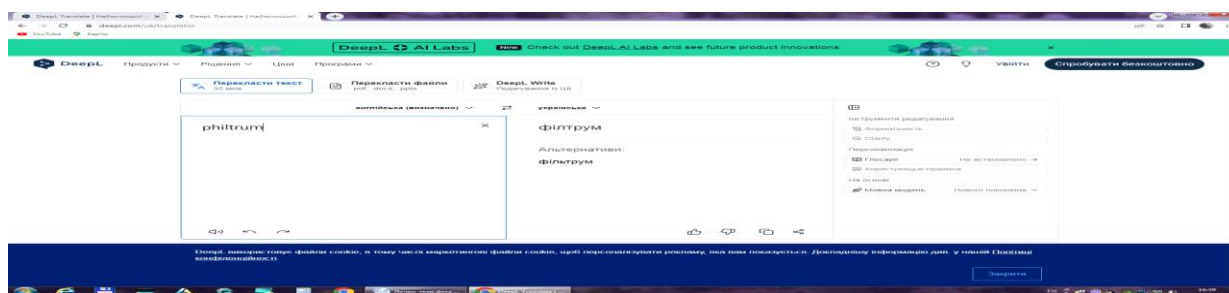
Picture 1. Translation of the term “kingdom” provided by DeepL

In addition, a rank may have only one name in English but two names in Ukrainian. For instance, “order” should be translated into «порядок» if the text is about plants or fungi, and into «ряд» if it is about animals. Even if you provide additional explanation, DeepL still fails to make the distinction between «порядок» and «ряд» (See Picture 2).

Picture 2. Translation of the term “order” provided by DeepL

Another interesting example is the translation of the word “philtrum” into Ukrainian. DeepL provides its transcoded versions: «філтрум» or «фільтрум» (See Picture 3).

Picture 3. Translation of the term “philtrum” provided by DeepL

Both «філтрум» and «фільтрум» exist in Ukrainian, but are not commonly used, especially «філтрум». However, in a dictionary entry for this word, you can find only «губний жолобок» [1, p. 43]. None will deny that «фільтрум» is a perfectly correct translation, but if we deal, for example, with textbooks for schoolchildren, we should opt for more understandable presentation of information.

To conclude, in order to produce high-quality translation of biology-related terms, it is necessary to hire a professional translator rather than rely on MT because it will make mistakes when dealing with polysemantic terms. Moreover, it is necessary to take into account the target audience, and translation tools cannot do that.

References

1. Єрмакова Н.М., Чумакова К.О. Латинсько-англійсько-український та українсько-латинсько-англійський словник анатомічних термінів Запоріжжя: Вид-во Хортицької національної академії, 2023. 86 с.

2. DeepL Translate. URL: <https://www.deepl.com/uk/translator> (date of reference: 01.10.2025)

3. Nurhidayah V.A., Khoshimov M. Translation Techniques Used in Biological Terms in Bilingual Biology 1 Textbook for Senior High School Class X. Pontianak, Indonesia: Institut Agama Islam Negeri Pontianak, 2024. 47 p.

Маліновський І.В.
гр. 23Мд-Фанг
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Наук. керівник – к.ф.н., доцент Полховська М.В.

ТАБУЙОВАНА ЛЕКСИКА В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ С. КІНГА ТА А. НЕВІЛЛА

Романи Стівена Кінга та Адама Невілла містять табуйовану лексику, використання якої надає страху індивідуалізованого характеру та сприяє наростанню саспенсу. Користуючись концептуальною основою Едвіна Л. Баттістелли [3, с. 72], виокремлюємо чотири типи табуйованої лексики: *enimeti (epithets)*, *прокльони (profanity)*, *обсценізми (obscenity)*, *вульгаризми (vulgarity)*.

Стівен Кінг у романі «*The Shining*» фокусується на проблемі алкогольної залежності, домашнього насилля та втрати контролю. Головний герой, перебуваючи під впливом алкоголю та надприродних сил готелю, втрачає здатність раціонального мислення, а внутрішній гнів стає проявом вербальної агресії: «*Come out here and take your medicine, you fucking crybaby!*» [4, с. 148]. – «*Виходь сюди і отримай свою кару, ти, курв'ячий плаксію!*» [2, с. 83]. Приклад належить до комбінованого типу: *обсценізми + вульгаризми*, де, з погляду на перекладацьку стратегію, застосовано динамічну еквівалентність. В момент ескалації конфлікту Джек, відчуваючи загрозу, що Венді хоче покинути готель, проєктує на неї свої невдачі та порівнює її з матір'ю. Заїкання як дефект мовлення, що імітує п'яний стан Джека значно структурує діалог та посилює його реалістичність. «*You never loved me,*” he said. “*You want us to leave because you know that'll be the end of me. Did you ever think about my re... res... respons'bilities?*» [4, с. 412] – «*Ти ніколи мене не кохала, — сказав він. — Ти хочеш, щоби ми поїхали звідси, бо знаєш, що таким чином мені настане кінець. Хіба ти*